

**Відділ освіти
Яворівської районної державної адміністрації
Опорний заклад
«Івано - Франківська загальноосвітня школа І - III ступенів імені Івана Франка
Яворівської районної ради Львівської області»**

81070, смт Івано - Франкове, вул. І.Франка, 1, тел. (0259)3 - 35 – 72

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом опорного закладу
27.08.2020 №

СХВАЛЕНО
рішенням педагогічної ради №1
від 27.08.2020

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА 2020-2021 н/р

**опорного закладу
«Івано - Франківська загальноосвітня школа І - III ступенів
Яворівської районної ради Львівської області»**

серпень 2020

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом опорного закладу
27.08.2020 №

СХВАЛЕНО
рішенням педагогічної ради №1
від 27.08.2020

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ІІ СТУПЕНЯ
опорного закладу
«Івано - Франківська загальноосвітня школа І - ІІІ ступенів
Яворівської районної ради Львівської області»**

**Загальні положення освітньої програми
загальної середньої освіти ІІ ступеня**

Освітня програма загальної середньої освіти ІІ ступеня (базова середня освіта) опорного закладу «Івано – Франківська загальноосвітня школа І – ІІІ ступенів імені Івана Франка Яворівської районної ради Львівської області» розроблена на основі Типової на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти».

Освітня програма базової середньої освіти (далі - Освітня програма) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (далі – Державний стандарт).

Освітня програма визначає:

- ✓ загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які натепер подані в рамках навчальних планів (таблиці 1-17);
- ✓ цікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено в таблиці 18; пропонується зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН);
- ✓ екомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- ✓ вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін. Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 5845 годин/навчальний рік: для 5-х класів – 1050 годин/навчальний рік, для 6-х класів – 1155 годин/навчальний рік, для 7-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік, для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік, для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального

навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах закладів загальної середньої освіти II ступеня (далі – навчальний план).

Робочий навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Робочий навчальний план основної школи передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну складову.

Варіативна складова навчального плану *опорного закладу «Івано – Франківська загальноосвітня школа I – III ступенів імені Івана Франка Яворівської районної ради Львівської області»* визначена з врахуванням особливостей організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, особливості регіону, рівня навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу.

Варіативність змісту базової середньої освіти реалізується також через запровадження в навчальну програму резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету.

З метою виконання вимог Державного стандарту навчальний план містить усі предмети інваріантної складової.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів «Фізична культура» та «Основи здоров'я», а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складової навчального плану.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» формується самостійно з варіативних модулів відповідно до статево - вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту».

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Робочий навчальний план *опорного закладу «Івано – Франківська загальноосвітня школа I – III ступенів імені Івана Франка Яворівської районної ради Львівської області»* зорієнтований на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№	КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ	КОМПОНЕНТИ
1	Спілкування державною (і рідною – у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати

		<p>тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних і невпорядкованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
3	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
4	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>

5	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
6	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
7	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>

8	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
9	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

✓

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

✓

кремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

- ✓
- ✓ редмети за вибором;
- ✓
- ✓ оботу в проектах;
- ✓
- озакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталій розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно

доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності.

Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти. Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей. Освітню програму опорного закладу «Івано – Франківська загальноосвітня школа I – III ступенів імені Івана Франка Яворівської районної ради Львівської області» укладено на основі Типової за такими освітніми галузями:

- Мови і літератури
- Суспільствознавство
- Мистецтво
- Математика
- Природознавство
- Технології
- Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться **навчально-практичні заняття**. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. **Практичне заняття** - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). **Оглядова конференція** (для 8-9 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване

ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує **навчально-практичне заняття**. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити **заняття в малих групах**, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно **знімати та монтувати відеофільми** (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Система внутрішнього забезпечення якості освіти *опорного закладу «Івано – Франківська загальноосвітня школа I – III ступенів імені Івана Франка Яворівської районної ради Львівської області»* складається з наступних компонентів:

- ✓ кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- ✓ навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- ✓ матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- ✓ якість проведення навчальних занять;
- ✓ моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- ✓ оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- ✓ контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- ✓ моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- ✓ створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма закладу базової середньої освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Освітня програма базової середньої освіти, сформована на основі Типової освітньої програми. Її схвалює педагогічна рада та затверджує директор. Окрім освітніх компонентів для вільного вибору учнями, які є обов'язковими, за рішенням закладу вона містить інші компоненти, зокрема корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами.

Освітня програма та перелік освітніх компонентів оприлюднюється на веб-сайті закладу.

Директор опорного закладу

/Ліскевич – Карпа М.Р../

Заступник директора з навчально – виховної роботи

/О.Михайлишин/

Голова комісії для складання освітніх програм для 5-9 класів

/О.Кубішин/

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах								
	5А	5Б	5В	6А	6Б	6В	7А	7Б	7В
Інваріантна складова	Українська мова навчання								
Українська мова	3,5+0,5	3,5+0,5	3,5+0,5	3,5+0,5	3,5+0,5	3,5+0,5	2,5+0,5	2,5+0,5	2,5+0,5
Українська література	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Англійська мова (ін. мова)	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Зарубіжна література	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Історія України	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Всесвітня Історія	-	-	-	1	1	1	1	1	1
Хімія	-	-	-	-	-	-	1,5	1,5	1,5
Фізика	-	-	-	-	-	-	2	2	2
Математика	4	4	4	4	4	4	-	-	-
Алгебра	-	-	-	-	-	-	2	2	2
Геометрія	-	-	-	-	-	-	2	2	2
Природознавство	2	2	2	-	-	-	-	-	-
Біологія	-	-	-	2	2	2	2	2	2
Географія	-	-	-	2	2	2	2	2	2
Образотворче мистецтво	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Музичне мистецтво	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Трудове навчання	2	2	2	2	2	2	1	1	1
Інформатика	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Основи здоров'я	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Фізична культура	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Разом	23,5+3 0,5	23,5+3 0,5	23,5+3 0,5	26,5+3 0,5	26,5+3 0,5	26,5+3 0,5	28+3 0,5	28+3 0,5	28+3 0,5
Варіативна складова	3	3	3	3	3	3	2	2	2
Курси за вибором	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Факультативи	2	3	3	3	3	3	2	2	2
Основи християнської етики	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Медіаграмотність	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Українська мова	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Зарубіжна література	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Біологія	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Фінансова грамотність	1	1	1	1	1	1	-	-	-
Природознавство	-	1	1	-	-	-	-	-	-
Індивідуальні заняття:	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Зарубіжна література	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Гранично допустиме	28	28	28	31	31	31	32	32	32
Всього (без урахування поділу класів на групи)	30	30	30	30+3	30+3	30+3	30,5+3	30,5+3	30,5+3

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
	8А	8Б	9А	9Б	9В
Інваріантна складова					
	Українська мова навчання				
Українська мова	2	2	2	2	2
Українська література	2	2	2	2	2
Іноземна мова(англійська)	3	3	3	3	3
Зарубіжна література	2	2	2	2	2
Історія України	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Всесвітня Історія	1	1	1	1	1
Правознавство (практичний курс)	-	-	1	1	1
Мистецтво	1	1	1	1	1
Алгебра	2	2	2	2	2
Геометрія	2	2	2	2	2
Біологія	2	2	2	2	2
Географія	2	2	1,5	1,5	1,5
Фізика	2	2	3	3	3
Хімія	2	2	2	2	2
Трудове навчання	1	1	1	1	1
Інформатика	2	2	2	2	2
Основи здоров'я	1	1	1	1	1
Фізична культура	3	3	3	3	3
Разом	28,5+3	28,5+3	30+3	30+3	30+3
Варіативна складова	3	3	3	3	3
Курси за вибором:	2	2	2	2	2
Практикум з правопису української мови	1	1	1	1	1
Основи Християнської етики	1	1	1	1	1
Факультативи:	-	-	-	-	-
Індивідуальні заняття	1	1	1	1	1
Зарубіжна література	1				
Біологія		1	1	1	1
Граничне допустиме навчальне навантаження на одного учня	33	33	33	33	33
Всього(без урахування поділу класів на групи)	31,5+3	31,5+3	33+3	33+3	33+3

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до навчального плану освітньої програми загальної середньої освіти II ступеня опорного закладу «Івано – Франківська ЗОШ I – III ступенів імені Івана Франка Яворівської районної ради Львівської області».

Враховуючи вимоги Державного стандарту базової і повної освіти та з метою забезпечення на місцях необхідних умов для виконання в повному обсязі інваріантної та варіативної складових змісту загальної середньої освіти

- для 5-9-х класів - за Типовими освітніми програмами закладу загальної середньої освіти II ступеня, затвердженими наказом МОН України від 20.04.2018 року № 405 години навчальних предметів інваріантної та варіативної складових робочого навчального плану, що позначені дробовим числом (0,5; 1,5; 2,5; 3,5), викладатимуться впродовж навчального року: ціла частина – щотижнево, дробова (0,5 години) – по 1 годині через тиждень.

Години фізичної культури в 5-11-х класах не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Мова навчання – українська.

Режим роботи опорного закладу «Івано – Франківська ЗОШ I – III ступенів імені Івана Франка Яворівської районної ради Львівської області» - п'ятиденний навчальний тиждень, одна зміна.

II. ПОРЯДОК ВИВЧЕННЯ ОКРЕМИХ ПРЕДМЕТІВ.

Інваріантна частина робочого навчального плану представлена у повному обсязі, враховуючи вимоги додержання Державного стандарту загальної середньої освіти.

З метою реалізації мовної стратегії національної доктрини розвитку освіти України особлива увага приділяється вивченню учнями української мови як державної, оволодінню англійської мови.

Варіативна складова робочого навчального плану. Особливості організації навчального процесу

Зміст варіативної складової робочого навчального плану визначено з урахуванням особливості регіону, освітніх запитів учнів та їх батьків, за наявності відповідної навчально – матеріальної бази, програмно-методичного та кадрового забезпечення.

Варіативна частина робочого навчального плану використана для поглиблення змісту окремих предметів інваріантної частини і викладання курсів за вибором, факультативних занять. Години варіативної складової розподілені таким чином:

Міністерством затверджено Типову освітню програму для закладів загальної середньої освіти II ступеня, складовою якої є навчальний план (наказ МОН від 20.04.2018 № 405). Згідно з таблицею 13 Типової освітньої програми у 5 – 6 класах може вивчатись предмет «Етика» або курси духовно-морального спрямування. Тобто предмет «Основи християнської етики» може вивчатись за рахунок інваріантної складової. У початковій школі, а також у 7 – 11 класах курси духовно-морального спрямування можуть вивчатись за рахунок варіативної складової. Відповідно до листа Міністерства освіти і науки України від 11.08.2020 № 1/9-430 «Інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2020/2021 навчальному році, методичних рекомендації щодо викладання курсів морально-духовного спрямування у 2019/2020 навчальному році», наказу ЛОДА від 04.06.2020 № 07-01/243 «Викладання Основ християнської етики у закладах освіти області».

Курс «Основи християнської етики» є дисципліною християнсько-світоглядного, культурного та освітньо-виховного спрямування, який вибудовується як фундамент буттєвих цінностей сучасної людини. Він не є вченням віри, не включає релігійних обрядів, не ставить за мету залучення до певної конфесії. Викладання предмету передбачає виховання в учні поваги до свободи совісті, релігійних та світоглядних переконань інших людей; здатності до

співжиття в полі культурному та полі конфесійному українському суспільстві.

В 5а,б,в; 6а,бб; 6в 7а,б класах з метою опанування рідної мови на більш якісному рівні за рахунок варіативної складової кількість годин на вивчення української мови збільшено на 0,5 годин (лист Міністерства освіти і науки України від 10.08.10 №1/9-538).

З метою поглиблення знань учнів з дисциплін, які є профільними або базовими чи суміжними до профільних, для розбудови індивідуальної освітньої траєкторії учнів основної школи сплановано викладання наступних **факультативних курсів:**

1. Факультативного курсу з *української мови* у 7Б класі. Програма передбачає послідовне вивчення слова, як основної одиниці мови й дослідження словникового складу мови, а саме: основних типів лексичних знань слів, їх структурно-семантичних розрядів; історичних змін у лексичному складі мови; української лексики за її походженням та особливостями вживання в різних стилях мовлення. Глазова О., Кузнецов Ю. «Лексика української мови». Лист МОН молоді спорт від 20.06.2014. Номер 1/9-483.

Мета: дати ґрунтовні й систематичні знання про слово як одиницю мови, лексичне значення слова, групи слів за значенням; поповнити, уточнити й активізувати словниковий запас учнів; навчити доречно, правильно вживати слова рідної мови; сприяти оволодінню учнями українським мовленнєвим етикетом; виховувати потребу у вивченні рідної мови, в удосконаленні власного мовлення.

У 7В класі Програма факультативного курсу для 7 класів загальноосвітніх навчальних закладів «Лексика української мови» Рекомендовано листом Міністерства освіти і науки України від 09.02.2006 № 1/11-608.

2. Факультативного курсу з *зарубіжної літератури* 7А клас «Сторінками дитячої літератури» навчальна програма факультативного курсу для учнів 5-7 класів загальноосвітніх навчальних закладів автори: Ходос Леся Василівна, Комлик Світлана Володимирівна, **Рекомендовано Міністерством освіти і науки України № 14-1/12-Г-333** від 29.05.2015. Збірник за редакцією Н.Химери: Біла Церква: ТОВ «ОФСЕТ»-с.140-178.

3. Факультативного курсу з *медіаграмотності* у 6АБ класах. Міністерство освіти і науки України Академія української преси Навчальна програма «Основи медіаграмотності» (*пропедевтичний курс*) Автори програми: Оксана Волошенюк – науковий співробітник Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М.Т. Рильського НАН України, менеджер медіаосвітніх програм Академії української преси.

Павло Коваленко, вчитель медіакультури КЗ «Запорізька спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Січковий Колегіум» Олександр Мокрогуз – к.п.н., доцент, завідувач кафедри суспільних дисциплін та методики їх викладання Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К. Д. Ушинського.

Метою курсу є формування теоретичної бази знань учнів з основ медіа грамотності і практичних навичок ефективною та безпечною взаємодією з інформацією, отриманою з медіа джерел, у тому числі з урахуванням використання засобів інформаційно-комунікативних технологій у повсякденній практиці, зокрема навчально-пізнавальній, діяльності учнів та їхньому між особовому спілкуванні, навчання сприйняттю та переробці інформації переданої каналами мас-медіа, розвиток критичного мислення, умінь розуміти прихований зміст того чи іншого повідомлення, протистояти маніпулюванню свідомістю індивіда з боку мас-медіа. Здатність аналізувати види і тексти медіа, володіти методами та прийомами психологічного захисту від непотрібної інформації

5. Метою факультативного курсу «**Основи християнської етики**» є формування в учнів християнських моральних чеснот. У процесі досягнення мети передбачається реалізація таких завдань: ознайомлення учнів із основами християнської моралі як фундаменту загальнолюдських цінностей; ознайомлення учнів із християнськими моральними цінностями: істини, благочестя, добра, любові, краси, гідності, обов'язку, совісті, честі;

формування свідомої та відповідальної особистості учня на основі християнських духовних, моральних та культурних цінностей; створення належних морально-етичних умов для самопізнання й самореалізації. У 5-7 класах (1 год. на тиждень).

6. Факультатив з природознавства у 5БВ класах: **«Географія рідного краю»** Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів Укладач: **В. Бойко**, головний редактор РА «Освіта України», вчитель-методист, відмінник освіти України, Схвалено для використання в загальноосвітніх навчальних закладах комісією з географії Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України (лист ПТЗО від 30.07.2015 р. № 14.1/12-Г-975)

Даний курс формує в учнів початкові географічні знання та вміння як з фізичної, так і з економічної та соціальної географії. Курс ознайомлює п'ятикласників із особливостями географічного положення, природи, населення, його традиційних занять, сучасних галузей господарства, екологічних проблем рідного краю – свого населеного пункту, адміністративного району та області. Навчальний контент охоплює різноманітні природничі й гуманітарні складові знань: географічну, історичну, культурологічну, фольклорно-етнографічну, екологічну та інші. Це дає змогу досягти різнобічного просторового бачення світу, яке надалі може застосовуватися в будь-яких територіальних масштабах. Для п'ятикласників із образу своєї місцевості вимальовуватиметься географічна панорама країни, світу.

7. Факультативного курсу **«Фінансова грамотність»** у 5абв, бабв класах (по 1 год.)

Головна мета вивчення курсу – навчити молоду людину правильно розпоряджатися власними фінансами, планувати свій особистий бюджет і захищатися від ризиків, приймати зважені та вірні фінансові рішення щодо: можливостей розширення джерел власних доходів; планування і коригування власних видатків; формування особистих фінансових резервів і здійснення заощаджень; використання кредитних ресурсів і здійснення власних інвестицій.

8. Факультативний курс з біології для учнів 6-х класів загальноосвітніх шкіл (17 год) **«Світ кімнатних рослин»**

Автори: Вигівська Г.П., Матущенко Т.А. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (лист №1/11-5142 від 21.10.2008р.)

Факультативний курс «Світ кімнатних рослин» (Автори: Вигівська Г.П., Матущенко Т.А) забезпечує зв'язок між курсом «Природознавство» 5 клас та навчальним предметом «Біологія» 6 клас, його зміст адаптований до вивчення у 6 класі. У даному курсі поєднуються такі сфери оточуючого світу як природа, суспільство, людина.

На індивідуально – групові заняття з варіативної складової відведено на предмети: зарубіжної літератури у 5а класі (по 1 год.), 8а (по 1 год.), біологія 8б, 9абв (по 1 год.), що дозволяє подолати труднощі, які виникли при самостійному опрацюванні матеріалу; ці години будуть корисними як для учнів, які успішно навчаються, так і для учнів, які мають глибокі прогалини в знаннях з того чи іншого предмету, але мають намір поглибити і розширити їх.

Курси за вибором – обов'язковий атрибут до профільної підготовки і профільного навчання, один з найважливіших засобів побудови індивідуальних навчальних програм, оскільки курси пов'язані з вибором школярами змісту навчання залежно від інтересів, здібностей, життєвих планів, з варіативної складової виділено години на освоєння учнями курсів за вибором. **Курси за вибором** викладаються за державними програмами, затвердженими Міністерством освіти і науки України.

1. «Практикум з правопису української мови» в 8а,б, 9а,б,в класах (по 1 год.), який має на меті закріплення й розширення, узагальнення й систематизацію правописних знань учнів з основних розділів української мови, вироблення практичних умінь і навичок удосконалення

власного і чужого усного і писемного мовлення. Таким чином, він сприяє підготовці грамотної особистості, яка на належному рівні вміє практично користуватися українським правописом у найрізноманітніших життєвих ситуаціях, що є основою розвитку комунікативної компетенції особистості школяра. С.Омельчук, М.Чаловська; Для учнів 8-9 класів. (Українська мова й література. Програми факультативних та спеціальних курсів: 7-11 класи. – К.: Ред.-журн. «Дивослово», 2007. Вип..1 / Відп. за вип.. В.Л.Федоренко. – 252с.).

2. **«Основи християнської етики»** у 8-9 их класах (1год.) введено курс за вибором «Основи християнської етики», з метою формування у дітей та молоді високоморальних якостей, патріотичної та громадянської свідомості, ціннісних орієнтирів, які ведуть людину шляхом пізнання Істини, Добра, Краси.

Гурткова робота

На гурткову роботу виділено 18 годин, які використані з урахуванням художньо-естетичних та пізнавальних запитів учасників педагогічного процесу, а саме

- «Музичне краєзнавство» - 5 год. керівник Скробач Г.М.
- «Вокальний» - 4 год. керівник Мурська Л.М.
- «Весела палітра» - 2 год. Чепак Г.П.
- «Екосвіт» - 1 год. керівник Манишин В.Я.
- «Вирішення конфліктів мирним шляхом» - 2 год. Керівник Якимовська О.М.
- «Народна творчість» - 2год. керівник Вишатицька Л.П.
- «Творча англійська» – 2 год. керівник Безручка О.А.

Програми факультативів та курсів за вибором

- Програма курсу за вибором **«Практикум з правопису української мови»**. Програма курсу за вибором 8-9 класи, автор: Омельчук С.А. доцент кафедри мовної освіти Херсонського державного університету, відмінник освіти України, академік Української академії академічних наук, кандидат педагогічних наук.
- Програма факультативу з **української мови** . **«Лексика української мови»** . Лист МОН молодь спорт від 20.06.2014. Номер1/9-483.; -
- Програма факультативного курсу для 7 класів загальноосвітніх навчальних закладів **«Лексика української мови»** Рекомендовано листом Міністерства освіти і науки України від 09.02.2006 № 1/11-608.
- Факультативного курсу з **зарубіжної літератури** 7А клас **«Сторінками дитячої літератури»** навчальна програма факультативного курсу для учнів 5-7 класів загальноосвітніх навчальних закладів автори: Ходос Леся Василівна, Комлик Світлана Володимирівна, **Рекомендовано Міністерством освіти і науки України** № 14-1/12-Г-333від 29.05.2015. Збірник за редакцією Н.Химери: Біла Церква: ТОВ»ОФСЕТ»-с.140-178.
- Факультативного курсу з **медіаграмотності** у 6АБ класах .Міністерство освіти і науки України Академія української преси Навчальна програма **«Основи медіаграмотності» (пропедевтичний курс)** Автори програми: *Оксана Волошенюк* – науковий співробітник Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М.Т. Рильського НАН України, менеджер медіаосвітніх програм Академії української преси.
Павло Коваленко, вчитель медіакультури КЗ «Запорізька спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Січковий Колегіум» *Олександр Мокрогуз* – к.п.н., доцент, завідувач кафедри суспільних дисциплін та методики їх викладання Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К. Д. Ушинського.
Факультатив з **природознавства** у 5БВ класах: **«Географія рідного краю»** Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів Укладач: **В. Бойко**, головний редактор

РА «Освіта України», вчитель-методист, відмінник освіти України, Схвалено для використання в загальноосвітніх навчальних закладах комісією з географії Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України (лист ПТЗО від 30.07.2015 р. № 14.1/12-Г-975)

- Факультативний курс з біології для учнів 6-х класів загальноосвітніх шкіл (17год) **«Світ кімнатних рослин»**

Автори: Вигівська Г.П., Матущенко Т.А. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (лист №1/11-5142 від 21.10.2008р.)

- Програма факультативного курсу: **«Фінансова грамотність»** 5,6 класи, схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах» комісією з економіки Науково-методичної ради з питань освіти МОН України лист Інституту інноваційних технологій і змісту освіти від 29.05.2015 № 14.1/12-Г-328. За загальною редакцією доктора економічних наук, професора Смовженко Т.С.

Автори:Ткаченко Н.В. – завідувач кафедри фінансів Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ), доктор економічних наук, професор

Довгань А.І. – доцент кафедри педагогіки і психології Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів, кандидат географічних наук, доцент

Часнікова О.В. – доцент кафедри педагогічної майстерності Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів, кандидат педагогічних наук

Рябова О.Б. – Університет банківської справи Національного банку України (м. Київ), кандидат педагогічних наук

Лапішко З.Я. – доцент кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ), кандидат економічних наук, доцент та інші.